

Yönetmen: Ebubekir Çetinkaya
2012/Türkiye/Türkçe/53'

Türkiye, ataerkil kültürün keskin sınırlarla belirlediği toplumsal cinsiyet rollerinden beslenen erkek iktidarının egemenliği altında ve bilindiği gibi bu iktidar sürekliliğini, dayattığı değerlerin aile kurumu tarafından yaşatılmasına borçlu. Aileye atfedilen kutsallık, işte buradan ileri geliyor ve bir sonraki adımda devlete atfedilen kutsallığın dayanağı oluyor. Hepimiz aile yaşamının en büyük mutluluğu getireceğine inandırılarak büyüyoruz. Her ne kadar bundan kaçınmaya çalışsak da, zihnimizdeki aile resmiyle hiç uyuşmayan olaylara tanık olduğumuzda, bu olayların münferit olduğu masalı anlatılıyor bize. Halbuki yaşananlar kültürden bağımsız değil; tersine bu kültürün doğurdukları. Zira büyük çaplı mağduriyetler yaratan bu olayların failleri, iktidarın şiddeti meşrulaştırmasından güç alıyor.

“Aile içi taciz ve tecavüzü duymak, görmek ve haberdar olmak, istemediğimiz bir gerçeklik. Filmde 5 kişi yüksek sesle bu istenmeyeni yaşadıklarını söylüyor.”(1) Yönetmen Ebubekir Çetinkaya, 49. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'nden belgesel kategorisinde jüri özel ödülüyle ayrılan ikinci filmi *Yuva*'nın aile içi şiddet ve cinsel istismarı görünür kılmak adına üstlendiği sorumluluğu bu sözlerle dile getiriyor. Film, ataerkil kültürün içinde “yuva”lanmış tüm baskı unsurlarını bu kültürün temelini oluşturan aile bağlamında ele alıyor.

Geniş oturma salonları, dantel örtüler, çay fincanları, duvara asılan tablolarla orta sınıf aile imgesini filmde yeniden oluşturuyor Çetinkaya, bu imgeye serilen örtüleri, kapalı kapıları ve kilitle duran çekmecelerin üstüne fırlatılan anahtarları da ekleyerek. Gerçeğin sistematik bir biçimde sır haline getirildiği, görmezden gelindiği, yok edilmeye çalışıldığı bir toplumda mağduru en büyük suçlu haline getirilmesi, *Yuva*(2012)'nin kendisine mesele edindiği başlıca sorun. Belgele konu olan, aile içi şiddet ve tacize maruz kalmış beş kişinin ortak noktası ailenin bu gerçeği bilen diğer üyeleri ve/veya devletin kurumları tarafından, başlarından geçeni saklamaya ve kendilerini suçlu olarak görmeye zorlanmış olmaları. Böylece film, kültürün gösterdiği şeylerden ziyade sakladığı şeylerce tanımlandığı gerçeğini ortaya koyuyor. Ne var ki salt beş mağduru anlatısı bile pek çok gizli mağduru varlığına işaret ediyor. Hatta belki de dinlediğimiz beş kişinin yüzlerinin gösterilmemesi, mağdurların korunmasının yanında sayısız kişinin onlarla ortak bir yazgıyı paylaştığının izleyicilerce farkına varılmasını sağlıyor.

Mağdurlardan birinin başından geçenleri tarif ederken “devlet sırrı” tanımını kullanmasıyla iki kuruma atfedilen benzer kutsallık arasında bağ kurmak mümkün. Kendi istediği dili, kimliği, inancı, cinselliği dayatan devlet de kendi oluşturduğu büyük aile olan toplumda faillerle aynı noktada duruyor. Anlatılan olaylarda savcılar tacize uğrayanları tehdit ediyor, devlet sığınmacıların korunma taleplerine duyarsız kalıyor, failler “namus” uğruna kollanıyor. Erkek mağduru dediği gibi, baskın kültür kendi ahlaki sınırlarını dayatıyor ve bu sınırlar içerisinde kadınları ve eşcinselleri, susmak ve cezalandırılmaktan farklı bir yazgı beklemiyor.

Yuva(2012) filmiyle Ebubekir Çetinkaya, izleyenleri aile içi şiddet ve tecavüze tanık ediyor ve izleyenlere rahatsız seyirler diliyor, bu tanıklığın da sırt çevirmeyle sonlanmamasını umarak. (2)

(1), (2) <http://www.evrensel.net/news.php?id=23820>

Eylem Taylan